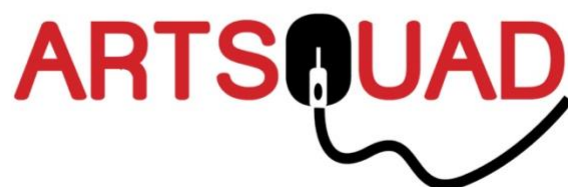


# ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

«Ανάπτυξη Δεξιοτήτων για Εργαζόμενους με Νέους  
και Εκπαιδευτές Νέων (Youth Workers & Youth  
Trainers) που εργάζονται για την Κοινωνική  
Συμπερίληψη Νέων με λιγότερες Ευκαιρίες»



## Πίνακας Περιεχομένων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ .....	3
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ .....	3
Ταυτότητα του έργου .....	3
Σύμπραξη .....	4
Περιγραφή της έρευνας .....	5
Μεθοδολογία συλλογής δεδομένων .....	6
ΒΑΣΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ- ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ .....	8
Δημογραφικά .....	8
Ομάδες Στόχου .....	9
Ανάπτυξη Δεξιοτήτων .....	10
Οικειότητα με τα προτεινόμενα Καλλιτεχνικά Αντικείμενα .....	11
Μεθοδολογία .....	13
Ικανότητες Επαγγελματιών στον τομέα της Νεολαίας .....	14
Περαιτέρω επαγγελματική ανάπτυξη .....	15
ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑ ΕΡΕΥΝΑ – ΕΡΕΥΝΑ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ .....	16
Παρούσα κατάσταση στις χώρες των εταίρων .....	16
Γενική εικόνα της εργασίας με τους νέους (επίσημη, ανεπίσημη και μη επίσημη) .....	16
Επισκόπηση της παροχής κατάρτισης για επαγγελματίες που εργάζονται με νέους .....	17
Στατιστική άποψη της ανεργίας των νέων και των μειονεκτούντων νέων (disadvantaged youth) .....	18
Ανάλυση Αναγκών .....	21
Ορθές πρακτικές στο σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την παροχή προγραμμάτων εκπαίδευσης των εκπαιδευτών για επαγγελματίες στον τομέα της νεολαίας .....	21
Καλή πρακτική στο σχεδιασμό μαθησιακών προγραμμάτων μικτής μάθησης και περιβαλλόντων ηλεκτρονικής μάθησης .....	22
Πρωτότυπα εργαλεία που χρησιμοποιούν διαφορετικά καλλιτεχνικά αντικείμενα για να υποστηρίξουν τη διαδικασία απόκτησης των δεξιοτήτων- κλειδιών .....	23
Ορθές πρακτικές στην Ευρώπη .....	24
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ .....	25
Βασική Έρευνα – Ερευνητικό Ερωτηματολόγιο .....	25
Δευτερεύουσα Έρευνα – Έρευνα Τεκμηρίωσης .....	26
Τα κύρια ζητήματα ενασχόλησης της προτεινόμενης διδακτέας ύλης .....	27
ΕΠΙΛΟΓΟΣ .....	27
ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ .....	28

### ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός της παρούσας ερευνητικής έκθεσης είναι να παρουσιάσει μια επισκόπηση των δομών της εργασίας με τη νεολαία (youth work) στις τέσσερις χώρες των εταίρων- Κύπρο, Εσθονία, Ιρλανδία και Ρουμανία. Επιδιώκει επίσης να προσδιορίσει τις διαθέσιμες ευκαιρίες κατάρτισης για τους εκπαιδευτές νέων και τους εργαζόμενους με νέους που ασχολούνται με μειονεκτούντες νέους και να αξιολογήσει την ποιότητα και τη διαθεσιμότητα των πόρων για τους εργαζόμενους τον τομέα της νεολαίας. Η έρευνα αυτή θα συμβάλει στην ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων, εκπαιδευτικού υλικού και μιας σειράς πηγών που θα εισαγάγουν τους επαγγελματίες στο χώρο της νεολαίας στη χρήση τεσσάρων δημιουργικών αντικειμένων: Ψηφιακά μέσα, Εξιστόρηση, Δράμα και Μουσική. Η ερευνητική διαδικασία περιλάμβανε έρευνα τεκμηρίωσης και έρευνα πεδίου.

### ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η παρούσα έρευνα πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του έργου [ARTSQUAD](#).

Το ARTSQUAD είναι το ακρωνύμιο του έργου «Ανάπτυξη Δεξιοτήτων για Youth Workers & Youth Trainers που εργάζονται για την Κοινωνική Συμπερίληψη Νέων με λιγότερες Ευκαιρίες».

Η επιλογή της λατινικής λέξης “QUAD” στον τίτλο αντικατοπτρίζει τα τέσσερα δημιουργικά αντικείμενα που προτείνει το έργο ως πολύτιμα εργαλεία στην εργασία με τους νέους: Ψηφιακά μέσα, Εξιστόρηση, Δράμα και Μουσική.

Με το έργο ARTSQUAD οι εταίροι σχεδιάζουν να προσφέρουν στην ομάδα στόχου των επαγγελματιών που εργάζονται με νέους (εργαζόμενους με νέους, εκπαιδευτές νεολαίας) μία ευκαιρία για επαγγελματική ανάπτυξη μαζί με καινοτόμα εργαλεία που θα μπορούν να χρησιμοποιήσουν στη δουλειά τους με τους νέους και κυρίως με εκείνους με λιγότερες ευκαιρίες.

### Ταυτότητα του έργου

Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Erasmus+

Βασική Δράση 2: Συνεργασία για καινοτομία και ανταλλαγή ορθών πρακτικών

Δράση: Στρατηγικές συμπράξεις στον τομέα της νεολαίας

Βασικός Στόχος: Ανάπτυξη καινοτομίας.

## Σύμπραξη

Η σύμπραξη περιλαμβάνει τους εξής οργανισμούς:

[SEAL CYPRUS- CYPRUS ORGANISATION FOR SUSTAINABLE EDUCATION & ACTIVE LEARNING](#) που είναι ο συντονιστής εταίρος.

[YSBF- YOUTH IN SCIENCE AND BUSINESS FOUNDATION](#) (Εσθονία).

[FIP- FUTURE IN PERSPECTIVE](#) (Ιρλανδία).

[SALVATI COPIII- FILIALA ARGES](#) (Ρουμανία).

### Περιγραφή της έρευνας

Το ARTSQUAD προτείνει την ανάπτυξη ενός εντελώς νέου εκπαιδευτικού προγράμματος χρήσης καλλιτεχνικών αντικειμένων για την ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων και την παραγωγή ενός συνόλου πρωτότυπων πηγών για την προσέλκυση περιθωριοποιημένων νέων στη διαδικασία της ανάπτυξης δεξιοτήτων. Για να προωθηθεί η διαδικασία αυτή και να διασφαλιστεί ότι ελήφθησαν υπόψη οι ανάγκες και οι προτιμήσεις των βασικών ομάδων-στόχων, διεξήχθη από τους εταίρους διεξοδική έρευνα. Το κείμενο «Συνοπτική Ερευνητική Έκθεση» που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων Ορθές πρακτικές & Ανάλυση αναγκών ήταν το πρώτο πνευματικό αποτέλεσμα (intellectual output) του προγράμματος ARTSQUAD. Τον ηγετικό ρόλο είχε ο εταίρος Salvati Copii-filiala Arges από τη Ρουμανία που σχεδίασε το ερευνητικό πλαίσιο και συνέθεσε την έκθεση. Ο οργανισμός Future in Perspective από την Ιρλανδία σχεδίασε και επιμελήθηκε τις Ερευνητικές Εκθέσεις ανά Χώρα και την Συνοπτική Ερευνητική Έκθεση.

Τα ερευνητικά ζητούμενα ήταν:

- να ανιχνευτούν οι καλύτερες πρακτικές στο σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την πρόνοια για εξέλιξη προγραμμάτων εκπαίδευσης των εκπαιδευτών που απευθύνονται σε επαγγελματίες στον τομέα της νεολαίας.
- να υπογραμμιστούν τα ζητήματα στα οποία θα αναφέρεται το προτεινόμενο εκπαιδευτικό πρόγραμμα κατάρτισης.
- να ανιχνευτούν πιθανά πρωτότυπα εργαλεία που χρησιμοποιούν διάφορες καλλιτεχνικές προσεγγίσεις για να υποστηρίξουν τη διαδικασία πρόσληψης των βασικών δεξιοτήτων.
- να ανιχνευτούν οι καλύτερες πρακτικές εκπαιδευτικών προγραμμάτων με στοιχεία μικτής μάθησης και ηλεκτρονικής διδασκαλίας.
- να ανιχνευτούν οι ανάγκες των επαγγελματιών στο χώρο της νεολαίας όσο αφορά στην προώθηση της ανάπτυξης δεξιοτήτων για την ομάδα στόχο τους.

Αυτή η Συνοπτική Ερευνητική Έκθεση δημιουργήθηκε για να κατοχυρώσει την παρούσα κατάσταση στην χώρα του κάθε εταίρου βασισμένη σε μια περίληψη των ευρημάτων στην καθεμιά από τις ερευνητικές εκθέσεις ανά χώρα. Περιγράφει τα στοιχεία ορθών πρακτικών που είναι σκόπιμο να ενταχθούν στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων κατάρτισης και τις ορθές πρακτικές σχετικά με την παροχή της κατάρτισης. Σε αυτή την ερευνητική έκθεση υποδεικνύονται οι περιοχές όπου μπορούν να εφαρμοστούν στην ανάπτυξη πηγών μάθησης βασικών δεξιοτήτων τα καλλιτεχνικά αντικείμενα που θα χρησιμοποιηθούν στο πρόγραμμα.

Η Συνοπτική Ερευνητική Έκθεση περιλαμβάνει ένα Σύμπλεγμα Μαθησιακών Αποτελεσμάτων το οποίο περιλαμβάνει τα ακριβή μαθησιακά αποτελέσματα που θα επιτευχθούν σε κάθε μια από τις ενότητες του εκπαιδευτικού προγράμματος. Η προσέγγιση των μαθησιακών αποτελεσμάτων επιτρέπει ευελιξία στην εφαρμογή του μαθησιακού περιεχομένου αναλόγως της χώρας, ούτως ώστε το περιεχόμενο αυτό να είναι πολιτισμικά

συγκεκριμένο και προσαρμοσμένο σε κάθε τοπικό περιβάλλον με τρόπο που να μην επηρεάζει τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα.

### Μεθοδολογία συλλογής δεδομένων

Οι εταίροι έχουν διεξάγει δύο τύπους έρευνας: βασική έρευνα πεδίου και δευτερεύουσα έρευνα τεκμηρίωσης. Η έρευνα διεξήχθη από όλους τους εταίρους κατά τον Ιούνιο του 2017.

Με την βασική έρευνα ή έρευνα πεδίου, τα δεδομένα συλλέχθηκαν από τους συμμετέχοντες στην έρευνα (επαγγελματίες στον τομέα της νεολαίας) με τη χρήση της τεχνικής του ερωτηματολογίου. Η επιλογή αυτού του τύπου έρευνας έγινε ώστε να συγκεντρωθούν συγκεκριμένες πληροφορίες από την ομάδα στόχο. Το ερευνητικό ερωτηματολόγιο περιλάμβανε διαφορετικού τύπου ερωτήσεις: κλειστές ερωτήσεις, ανοιχτού τύπου ερωτήσεις και ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών.

Της έρευνας προηγήθηκε μια πιλοτική διερεύνηση, την οποία διεξήγαγε ο Salvati Copiii-Filiala Arges μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (stakeholders) στέλνοντας τους ένα προσχέδιο του ερωτηματολογίου λίγο μετά από την πρώτη οποίο δόθηκε η ευκαιρία να υπολογιστεί η εγκυρότητα της τεχνικής. Δηλαδή, το κατά πόσον το ερευνητικό ερωτηματολόγιο πράγματι μετρούσε αυτό που δήλωνε ότι θα μετρήσει, καθώς επίσης και αν αντανακλούσε την πραγματικότητα που δήλωνε πως αντανακλά. Η ανατροφοδότηση χρησιμοποιήθηκε για την ολοκλήρωση του ερωτηματολογίου.

Το ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε σε έντυπη και διαδικτυακή μορφή. Η διαδικτυακή μορφή δημιουργήθηκε με το εργαλείο Google Forms και φιλοξενήθηκε στο διαδικτυακό χώρο αποθήκευσης του συντονιστή εταίρου. Το ερωτηματολόγιο της έρευνας διαδόθηκε από τους εταίρους σε επαγγελματίες στο χώρο της νεολαίας μέσω των δικτύων τους στις χώρες τους: Κύπρο, Εσθονία, Ρουμανία και Ιρλανδία.

Ο συντονιστής εταίρος, SEAL CYPRUS, μοίρασε το ερωτηματολόγιο κατά τη διάρκεια εκδήλωσης που διοργανώθηκε γι' αυτό το σκοπό στη Λευκωσία κατά τον Ιούνιο του 2017. Ο εταίρος από τη Ρουμανία, Salvati Copiii-Filiala Arges επίσης διοργάνωσε εκδήλωση. Οι εταίροι YSBF- Youth in Science and Business Foundation από την Εσθονία και ο FIP-Future in Perspective από την Ιρλανδία επέλεξαν τη διαδικτυακή διάδοση.

**Η δευτερεύουσα έρευνα ή έρευνα τεκμηρίωσης** περιλάμβανε την περίληψη, τη σύγκριση και την σύνθεση των υπαρχόντων δεδομένων. Η επιλογή έγινε ώστε να ανιχνευτούν τα δεδομένα γρήγορα και δίχως πολλά έξοδα από μια ποικιλία πηγών για να απαντηθούν οι ερευνητικές ερωτήσεις που είχαν διατυπωθεί εξ αρχής.

Ο εταίρος Future in Perspective από την Ιρλανδία δημιούργησε ένα υπόδειγμα για τη μορφή του εγγράφου το οποίο ακολούθησαν όλοι οι εταίροι. Σκοπός ήταν να υπάρχει ομοιομορφία στις ερευνητικές εκθέσεις ανά χώρα. Με αυτό τον τρόπο, οι εκθέσεις που συντάχθηκαν

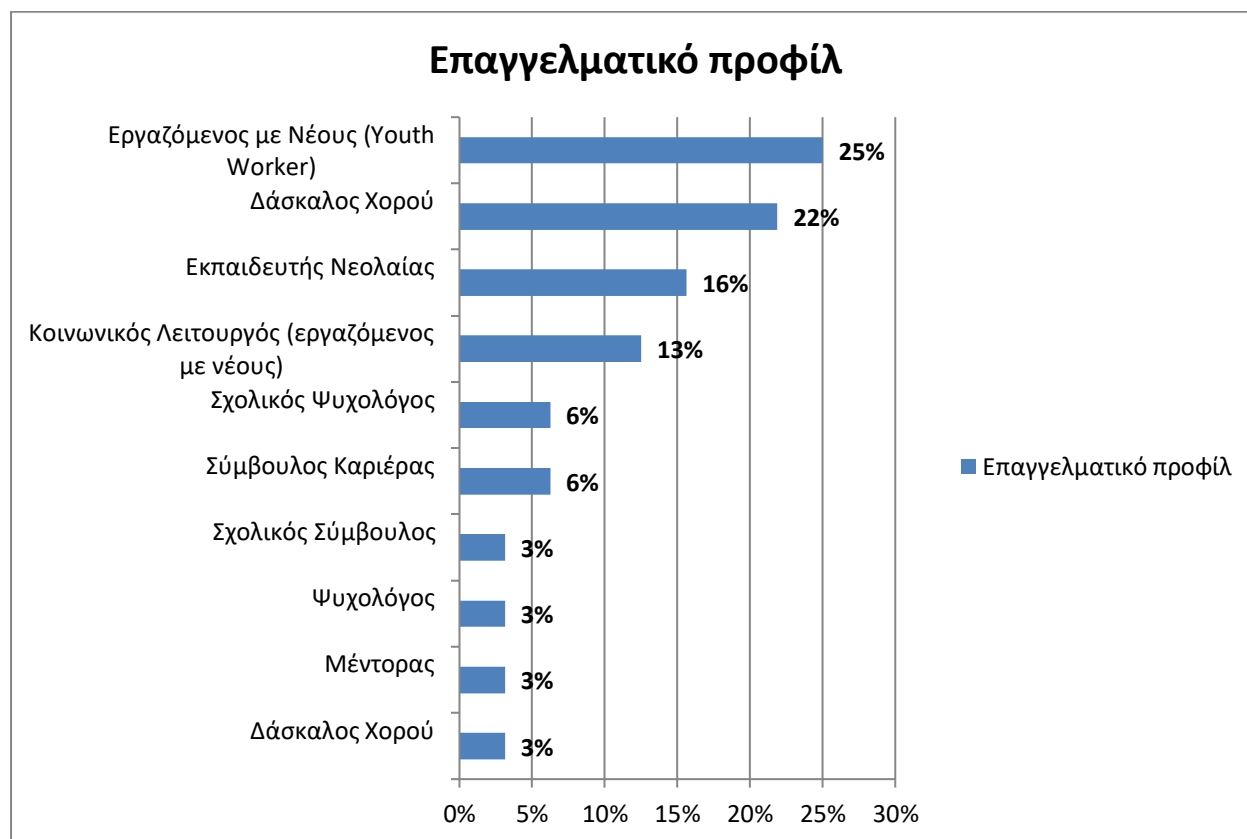
## ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

παρέχουν στον αναγνώστη την ευκαιρία να αναγνωρίσει ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των χωρών.

## ΒΑΣΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ- ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

## Δημογραφικά

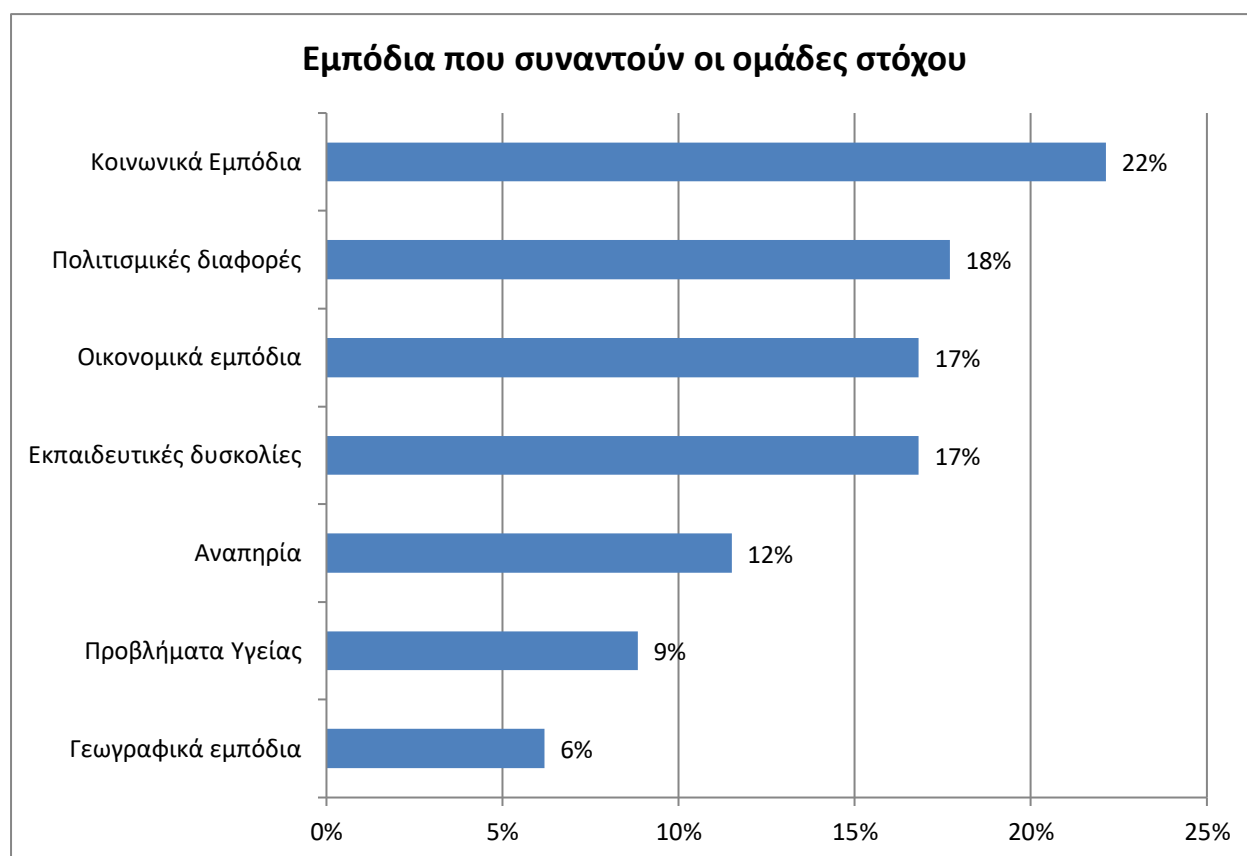
Το ερευνητικό ερωτηματολόγιο συμπληρώθηκε από 32 επαγγελματίες στον τομέα της νεολαίας στις τέσσερις χώρες των εταίρων, Κύπρο, Εσθονία, Ρουμανία και Ιρλανδία, κατά τον Ιούνιο 2017. Όλοι οι συμμετέχοντες εργάζονται με νεαρά άτομα παρότι από διάφορους ρόλους. Στον παρακάτω πίνακα, μπορούμε να δούμε τους συγκεκριμένους επαγγελματικούς ρόλους τους.





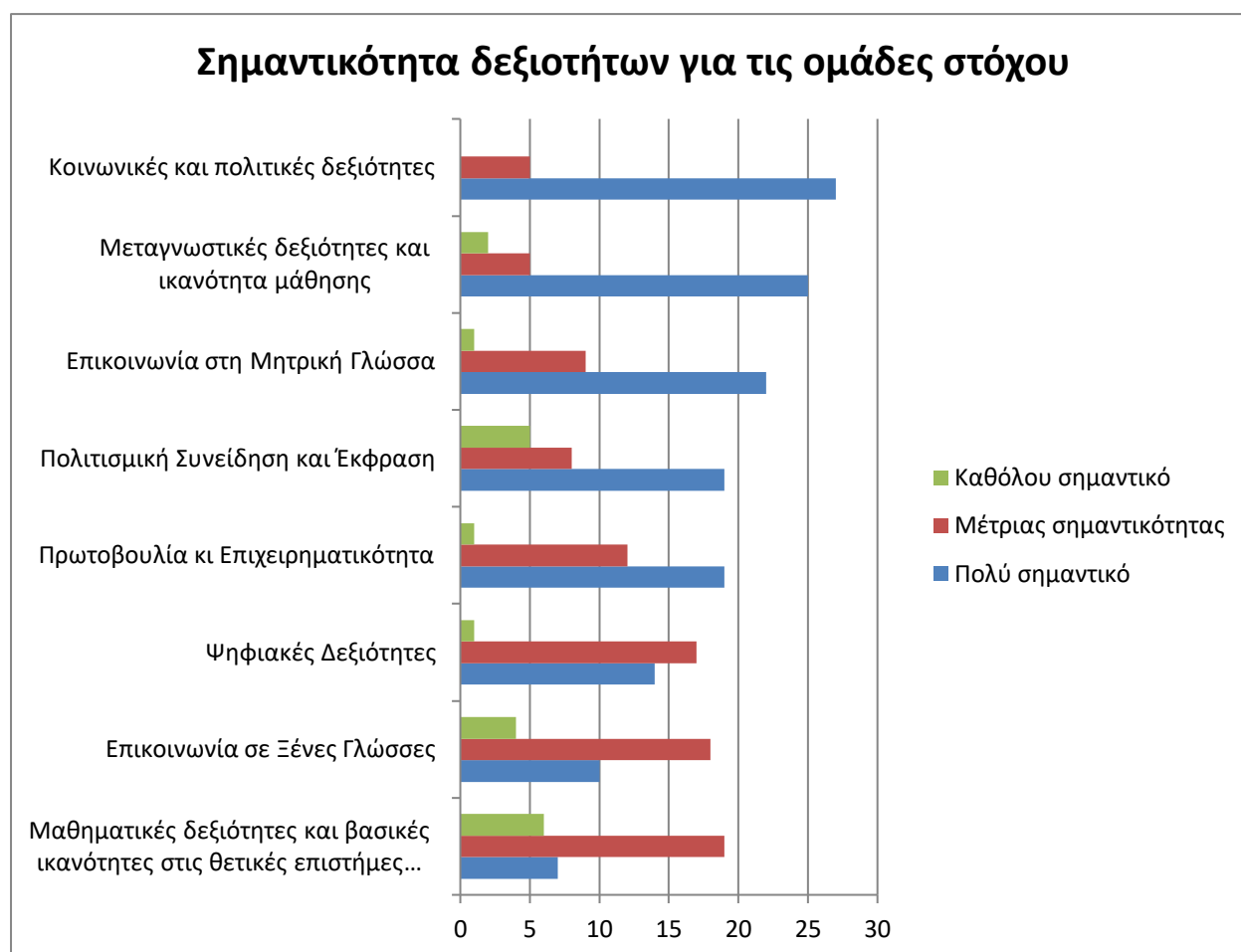
## Ομάδες Στόχου

Το 44% των συμμετεχόντων εργάζονται αποκλειστικά με ανήλικα νεαρά άτομα ενώ το υπόλοιπο 66% εργάζονται με τη νεολαία σε ένα φάσμα που περικλείει ηλικίες μέχρι 35 ετών. Όλοι εκτός από έναν εργάζονται με νεαρά άτομα που έχουν αντιμετωπίσει εμπόδια ή είναι νέοι με λιγότερες ευκαιρίες. Ρωτήσαμε τους επαγγελματίες σχετικά με τα εμπόδια που συναντούν οι ομάδες στόχου τους. Η μεγαλύτερη συχνότητα παρουσιάζεται στα κοινωνικά εμπόδια (22%). Ακολουθούν οι πολιτισμικές διαφορές (18%) τις οποίες αντιμετωπίζουν οι μετανάστες και οι πρόσφυγες/ αιτητές ασύλου και οι εθνικές μειονότητες όπως οι Ρομά στη Ρουμανία. Τα οικονομικά εμπόδια και οι εκπαιδευτικές δυσκολίες συναντώνται στο 17% των νεαρών ανθρώπων με τους οποίους εργάζονται οι επαγγελματίες. Τα λιγότερο συχνά εμπόδια είναι η αναπηρία (12%), τα προβλήματα υγείας (9%) και τα γεωγραφικά εμπόδια (6%).



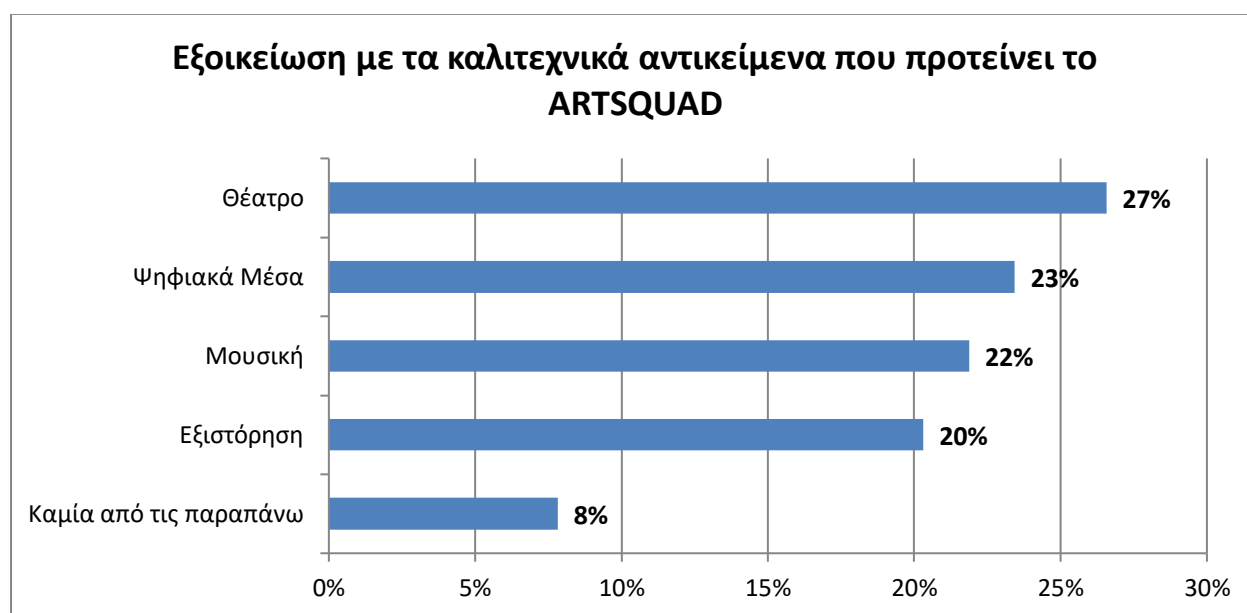
## Ανάπτυξη Δεξιοτήτων

Με σκοπό να εξερευνήσουμε τη διαδικασία ανάπτυξης δεξιοτήτων, ρωτήσαμε τους επαγγελματίες στον τομέα της νεολαίας πόσο σημαντικό είναι για τις ομάδες στόχους τους να αναπτύξουν κάθε μια από τις 8 ικανότητες-κλειδιά για τη δια-βίου μάθηση τις οποίες θέτει το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Δεξιοτήτων- Κλειδιών. Οι δεξιότητες-κλειδιά σε αυτό το πλαίσιο είναι εκείνες τις οποίες όλα τα άτομα χρειάζονται για προσωπική ολοκλήρωση και εξέλιξη, ενεργή συμμετοχή ως πολίτες, κοινωνική ένταξη, και εργοδότηση. Με βάση τις απαντήσεις, μπορούμε να δούμε πως οι επαγγελματίες πιστεύουν ότι οι πιο σημαντικές δεξιότητες για τις ομάδες στόχους τους είναι οι κοινωνικές και πολιτικές δεξιότητες, ακολουθούμενες από την γνώση για το πώς μαθαίνουμε (μεταγνωστικές δεξιότητες), την επικοινωνία στη μητρική γλώσσα, την πολιτισμική συνείδηση και έκφραση, την αίσθηση πρωτοβουλίας και επιχειρηματικότητας και τις ψηφιακές δεξιότητες. Οι λιγότερο σημαντικές δεξιότητες ήταν η επικοινωνία σε ξένες γλώσσες και η μαθηματικές ικανότητες.



## Οικειότητα με τα προτεινόμενα Καλλιτεχνικά Αντικείμενα

Μας ενδιέφερε να δούμε κατά πόσον οι επαγγελματίες του χώρου της νεολαίας χρησιμοποιούν στην εργασία τους οποιαδήποτε από τα προτεινόμενα καλλιτεχνικά αντικείμενα για να προωθήσουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων για τα άτομα που αποτελούν τις ομάδες στόχου τους. Για να σιγουρευτούμε πως έχουμε κοινή κατανόηση των όρων σχετικά με αυτά τα αντικείμενα δημιουργήσαμε ένα έγγραφο αναφοράς. Το έγγραφο αναφοράς μοιράστηκε στους συμμετέχοντες που συμπλήρωσαν εγγράφως το ερωτηματολόγιο και ήταν διαθέσιμο στους συμμετέχοντες που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο διαδικτυακά μέσω ενός [συνδέσμου](#).



Μπορούμε να δούμε ότι λιγότεροι από το ένα τρίτο των συμμετεχόντων χρησιμοποιούν το Θέατρο στην εργασία τους με τους νέους. Λιγότεροι από το ένα τέταρτο εργάζονται με Ψηφιακά Μέσα και Μουσική και μονάχα ένας στους πέντε εργάζονται με την Εξιστόρηση. Το 8% δεν χρησιμοποιεί κανένα από τα προαναφερθέντα αντικείμενα.

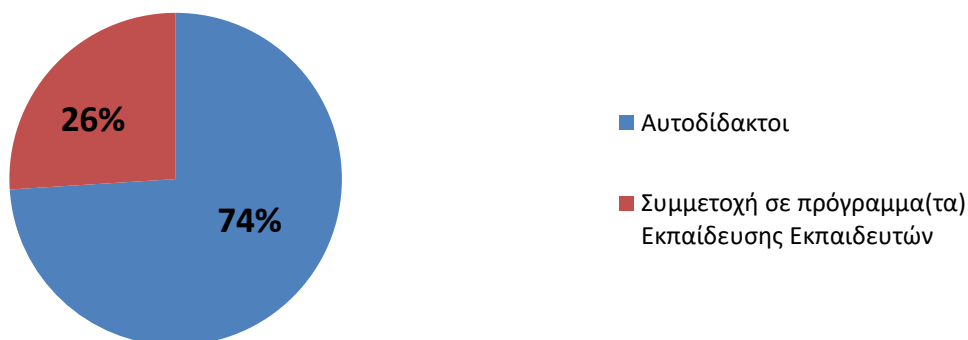
Μόνο το 26% των επαγγελματιών που εργάζονται με ένα ή περισσότερα από αυτά τα τέσσερα αντικείμενα έχει συμμετάσχει σε πρόγραμμα εκπαίδευσης εκπαιδευτών. Με τον όρο «Εκπαίδευση Εκπαιδευτών», όπως εξηγήσαμε και στο ερωτηματολόγιο, εννοούμε εδώ κάθε εκπαιδευτικό πρόγραμμα όπου επαγγελματίες οι οποίοι διδάσκουν, παρέχουν συμβουλευτική ή εκπαιδεύουν άλλους παρακολουθούν κάποια σχετική κατάρτιση οι ίδιοι. Τους ρωτήσαμε να περιγράψουν τα προγράμματα στα οποία έχουν συμμετάσχει: από αυτά, τα 5 ήταν στο Θέατρο, τα 2 στην Εξιστόρηση, το 1 στα Ψηφιακά Μέσα και το 1 στη Μουσική.

Η μεγάλη πλειονότητα (74%) δήλωσε ότι ήταν αυτοδίδακτοι. Τα πιο συνηθισμένα μέσα που έχουν είναι «το διαδίκτυο» (YouTube, Google, άρθρα, tutorial). Δύο άτομα έκαναν αναφορά

## ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στην αμοιβαία μάθηση (peer learning). Ορισμένοι αναφέρθηκαν σε εκπαιδευτικά προγράμματα κατάρτισης όπου αυτά τα αντικείμενα χρησιμοποιήθηκαν παρότι τα προγράμματα αφορούσαν διαφορετικά θέματα.

### Πώς προετοιμάστηκαν οι επαγγελματίες που εργάζονται με οποιαδήποτε από τα 4 προτεινόμενα αντικείμενα;



## Μεθοδολογία

Οι επαγγελματίες στον τομέα της νεολαίας ερωτήθηκαν σχετικά με τις μεθόδους και τεχνικές που χρησιμοποιούν στην εργασία τους. Είναι εμφανές ότι η πιο δημοφιλής μέθοδος είναι η ομαδική εργασία αφού επιλέχθηκε από 78% των επαγγελματιών. Η ιδεοθύελλα, η θέση κανόνων και το χτίσιμο ομάδας ακολουθούν με 75%. Ο διάλογος και η εργασία σε μικρές ομάδες βρίσκονται μαζί στο 69% και ακολουθεί το παιχνίδι ρόλων (63%), οι παγοθραύστες και τα παιχνίδια με τα ονόματα (59%). Οι μισοί των επαγγελματιών στον τομέα της νεολαίας χρησιμοποιούν παρεμβάσεις ένας προς έναν και παρουσιάσεις με τη χρήση πολυμέσων. Το 47% διερευνούν τους φόβους και τις προσδοκίες των νεαρών ανθρώπων με τους οποίους εργάζονται. Οι συζητήσεις, τα παιχνίδια επίλυσης προβλημάτων, οι μελέτες περίπτωσης και τα παιχνίδια προσομοίωσης χρησιμοποιούνται λιγότερο (41%). Κάποιοι επαγγελματίες (3%) αναφέρθηκαν σε τέσσερις περαιτέρω μεθόδους τις οποίες χρησιμοποιούν στην εργασία τους: προκλήσεις που χρειάζονται φαντασία, εργαλεία αυτο-αξιολόγησης, ασκήσεις νοημοσύνης (mindfulness) και δημιουργική γραφή.



## Ικανότητες Επαγγελματιών στον τομέα της Νεολαίας

Στην προσπάθεια μας να μάθουμε περισσότερα για την ποιότητα της δουλειάς των επαγγελματιών στον τομέα της νεολαίας, τους ζητήσαμε να βαθμολογήσουν οι ίδιοι τις δεξιότητές τους σχετικά με την ανάπτυξη δεξιοτήτων προς το όφελος των ομάδων στόχων. Δανειστήκαμε τη μέθοδο της αυτο-αξιολόγησης και τα σετ δεξιοτήτων που χρησιμοποιήσαμε στο ερωτηματολόγιο από την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Εκπαίδευση<sup>1</sup> (European Training Strategy – ETS) και τα προσαρμόσαμε στο πλαίσιο της έρευνας μας.



Η δεξιότητα με την οποία οι επαγγελματίες στον τομέα της νεολαίας αισθάνονται περισσότερη αυτοπεποίθηση είναι η επίγνωση κοινωνικών θεμάτων όπως είναι η ισότητα, η διαφορετικότητα και η αναπηρία. Επίσης αισθάνονται αυτοπεποίθηση σχετικά με:

- Την πραγματοποίηση εκπαιδευτικών και άλλων παρεμβάσεων προς την εξέλιξη των ικανοτήτων των νεαρών ανθρώπων,
- Την επιλογή, την προσαρμογή ή τη δημιουργία κατάλληλων μεθόδων για να ανταποκριθούν στις ανάγκες των νέων ανθρώπων,
- Την αποτελεσματικότητα τους στην πρωώθηση της ανάπτυξης δεξιοτήτων για άτομα και ομάδες.

Οι επαγγελματίες στον τομέα της νεολαίας φαίνονται λιγότερο βέβαιοι για τις δεξιότητές τους στο σχεδιασμό εκπαιδευτικών και άλλων παρεμβάσεων για την ανάπτυξη δεξιοτήτων στους νεαρούς ανθρώπους, για την αξιολόγηση αυτών των παρεμβάσεων και για την δημιουργία αναφορών (reporting) σχετικά με τις παρεμβάσεις.

### Περαιτέρω επαγγελματική ανάπτυξη

Στην ερώτηση, «θα σας ενδιέφερε να λάβετε μέρος σε ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τον τρόπο με τον οποίο μπορείτε να χρησιμοποιείτε τα τέσσερα καλλιτεχνικά αντικείμενα (Ψηφιακά Μέσα, Εξιστόρηση, Θέατρο και Μουσική) στην εργασία σας με τη νεολαία;» όλοι οι συμμετέχοντες εκτός από έναν απάντησαν θετικά.

## ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑ ΕΡΕΥΝΑ – ΕΡΕΥΝΑ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

### Παρούσα κατάσταση στις χώρες των εταίρων

Όλοι οι εταίροι παρείχαν πληροφορίες σχετικά με τις ορθές πρακτικές στις χώρες τους: Κύπρο, Εσθονία, Ιρλανδία και Ρουμανία.

### Γενική εικόνα της εργασίας με τους νέους (επίσημη, ανεπίσημη και μη επίσημη)

Από τις δραστηριότητες τεκμηρίωσης, είναι ξεκάθαρο ότι η εργασία με τη νεολαία εξελίσσεται σε διαφορετικά επίπεδα στην κάθε μια από τις χώρες των εταίρων.

#### Κύπρος

Εφόσον δεν υπάρχει συγκεκριμένος ορισμός της εργασίας με τη νεολαία στην Κύπρο, οι άνθρωποι που θεωρούνται πως εξασκούν εργασία με τη νεολαία το κάνουν στα πλαίσια του ευρύτερου επαγγελματικού τους ρόλου, όμως έχουν συνήθως προσληφθεί για μια άλλη ειδικότητα. Παρότι υπάρχει ξεκάθαρη τάση να λαμβάνουν ρόλους σχετικούς με εργασία στον τομέα της νεολαίας επαγγελματίες με υπόβαθρο τη ψυχολογία, βλέπουμε ότι και επαγγελματίες άλλα πτυχία επίσης λαμβάνουν παρόμοιους ρόλους. Ούτως εχόντων των πραγμάτων, δεν υπάρχει επαγγελματικός σύνδεσμος εργαζομένων στον τομέα της νεολαίας. Σε γενικές γραμμές, στην Κύπρο υπάρχει η τάση να εκλαμβάνεται ο όρος «εργαζόμενος στον τομέα της νεολαίας» ως ο ίδιος με τον όρο «εκπαιδευτής νέων».

Η πρώτη Εθνική Στρατηγική για τη Νεολαία, σχεδιασμένη από τους ίδιους τους νέους, έγινε αποδεκτή από το Υπουργικό Συμβούλιο το Μάη του 2017.

#### Εσθονία

Οι κύριες στρατηγικές για τη νεολαία στην Εσθονία περιγράφονται στο εθνικό σχέδιο Νεανικής Ανάπτυξης 2014-2020. Το σχέδιο επικεντρώνεται στη δημιουργία περισσότερων ευκαιριών για συνεργασία, για επίδειξη πρωτοβουλίας και για εξέλιξη της δημιουργικότητας, στη μείωση του αντίκτυπου των άνισων καταστάσεων στις ευκαιρίες εξέλιξης των νέων και στην αποτροπή της περιθωριοποίησης. Ασχολείται επίσης με την ενεργό συμμετοχή στην κοινότητα και στις αποφάσεις, την επιτυχία στην αγορά εργασίας και την ποιότητα στις πολιτικές για τη νεολαία και την εργασία με τη νεολαία. Οι στόχοι του σχεδίου είναι να μειωθεί το ποσοστό των νέων δίχως βασική εκπαίδευση ή χαμηλότερη της βασικής οι οποίοι δεν θα συνεχίσουν τις σπουδές τους από το 10.5% (2012) στο 9.5% (2020) και να μειωθεί η ανεργία των νέων από το 20.9% (2012) στο 10% (2020).

#### Ιρλανδία

Η εργασία στον τομέα της νεολαίας είναι ένα αρκετά εξελιγμένο πεδίο στην Ιρλανδία. Η εργασία με τη νεολαία στην Ιρλανδία βασίζεται κυρίως στην παράδοση προγραμμάτων μη τυπικής εκπαίδευσης σε όλους τους νέους ανθρώπους με συγκεκριμένη έμφαση σε αυτούς με ηλικία μεταξύ 10 και 24. Είναι ένα περιεκτικό πεδίο, με οργανισμούς που παρέχουν δραστηριότητες δημιουργίας έργων και ομαδικής εργασίας για νεαρά άτομα όλων των



κοινοτήτων, κοινωνικών τάξεων και πολιτισμών. Οι υπηρεσίες εργασίας με τη νεολαία είναι πρωτίστως υποβοηθούμενες από εθελοντικούς οργανισμούς, με την υποχρεωτική υποστήριξη του τμήματος Εκπαίδευσης και Δεξιοτήτων, την ομάδα Νεανικών Υποθέσεων του Τμήματος Παιδικών και Νεανικών Υποθέσεων και το Σύλλογο Εκπαίδευσης και Εξάσκησης (Education and Training Boards) οι οποίοι παρέχουν εκπαίδευση σε θέματα καριέρας.

### **Ρουμανία**

Όταν λές «εργασία στον τομέα της νεολαίας» στη Ρουμανία, το επόμενο πράγμα που έρχεται στο μυαλό είναι η μη-τυπική εκπαίδευση. Η μη τυπική εκπαίδευση συνήθως χρησιμοποιείται από κάποιους από τους 60.000 μη κυβερνητικούς οργανισμούς (ΜΚΟ) της χώρας. Μέσα από χρόνια εργασίας των ΜΚΟ και κάποιων καθηγητών Πανεπιστημίου, καθώς και της Ευρωπαϊκής πολιτικής, η Ρουμανία οδηγήθηκε στην Εθνική Στρατηγική για την Πολιτική της Νεολαίας 2015-2020. Ο εταίρος πιστεύει ότι η στρατηγική έχει αρκετές αδυναμίες.

### **Επισκόπηση της παροχής κατάρτισης για επαγγελματίες που εργάζονται με νέους**

Δεν υπάρχουν προγράμματα πτυχίου ή μεταπτυχιακού στον κλάδο της εργασίας με τη νεολαία στην Κύπρο. Οι οργανισμοί που ασχολούνται με τη νεολαία είναι πολύ ενεργοί στην οργάνωση διεθνών εκπαιδευτικών προγραμμάτων με την οικονομική επιχορήγηση του Erasmus+/ Youth. Κάποια από αυτά τα προγράμματα απευθύνονται στους επαγγελματίες στον τομέα της νεολαίας αλλά η συμμετοχή τους είναι περιορισμένη σε αριθμούς (καθώς υπάρχουν περίπου 2 με 4 άτομα που συμμετέχουν από κάθε χώρα).

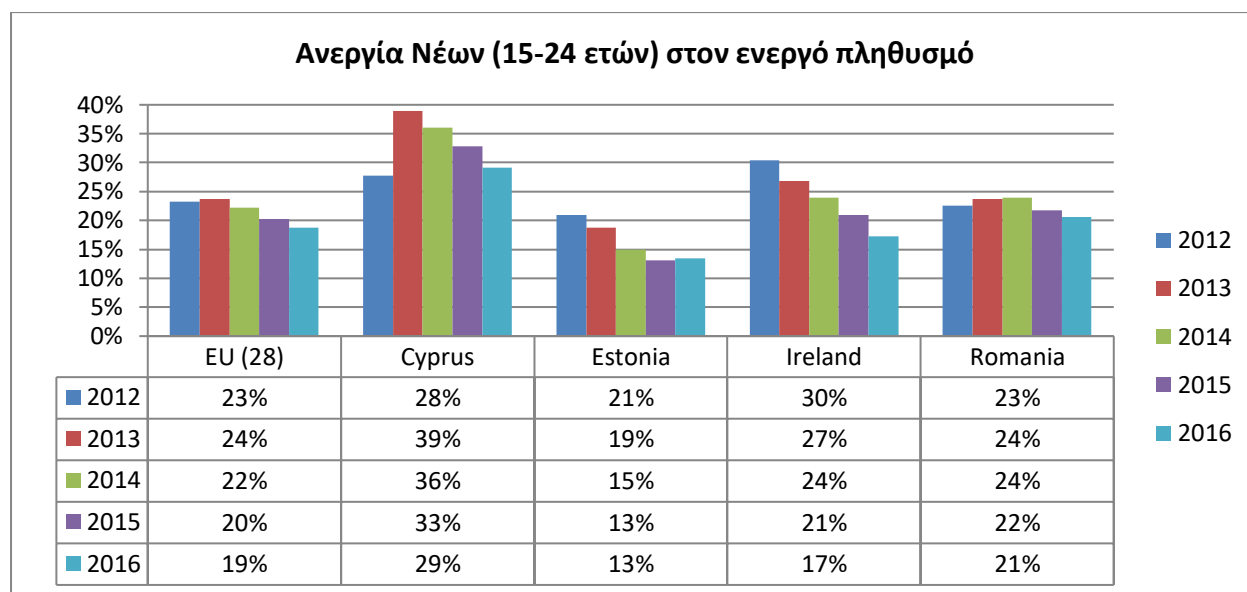
Οι εργαζόμενοι με τη νεολαία στην Εσθονία αναμένεται να έχουν ολοκληρώσει ανώτερη εκπαίδευση στον τομέα της εργασίας με τη νεολαία, ή της κοινωνικής εργασίας, ή του πολιτισμού ή της εκπαίδευσης. Ένας εργαζόμενος με τη νεολαία με δευτεροβάθμια εκπαίδευση πρέπει να παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα για την εργασία με τη νεολαία. Οι εργαζόμενοι με τη νεολαία είναι καταμερισμένοι σε ευκολοδιάκριτα επίπεδα. Για να λάβει κάποιος το ανώτερο επίπεδο χρειάζεται ένα βαθμό εργασιακής εμπειρίας και κάποια εκπαίδευση.

Οι περισσότερες υπηρεσίες για νέους στην Ιρλανδία είναι επανδρωμένες από εθελοντές που λαμβάνουν εκπαίδευση στο χώρο των υπηρεσιών από τον εκάστοτε οργανισμό. Υπάρχει πληρωμένη εργοδότηση αλλά, ενώ στο παρελθόν η σχετική εμπειρία ήταν πιο σημαντική από κάποια πιστοποίηση, στις μέρες μας ολοένα και περισσότερο οι εργοδότες ζητούν αναγνωρισμένα πτυχία. Υπάρχουν κάποια διαθέσιμα προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα. Παρόλα αυτά, τα περισσότερα είναι ολικής φοίτησης, ακριβά και έχουν συγκεκριμένα προσ απαιτούμενα για εισδοχή. Το Εθνικό Συμβούλιο για τη Νεολαία της Ιρλανδίας παρέχει αναγνωρισμένη και μη-αναγνωρισμένη εκπαίδευση σχεδιασμένη για «Εργαζόμενους με τη νεολαία», όρος που εμπερικλείει τους εργαζόμενους με τη νεολαία, αρχηγούς και μαθητές, εκπαιδευτές ανάπτυξης δεξιοτήτων, εκπαιδευτές αμοιβαίας εκπαίδευσης και εκπαιδευτές εργαζομένων με τη νεολαία.

## Στατιστική άποψη της ανεργίας των νέων και των μειονεκτούντων νέων (disadvantaged youth)

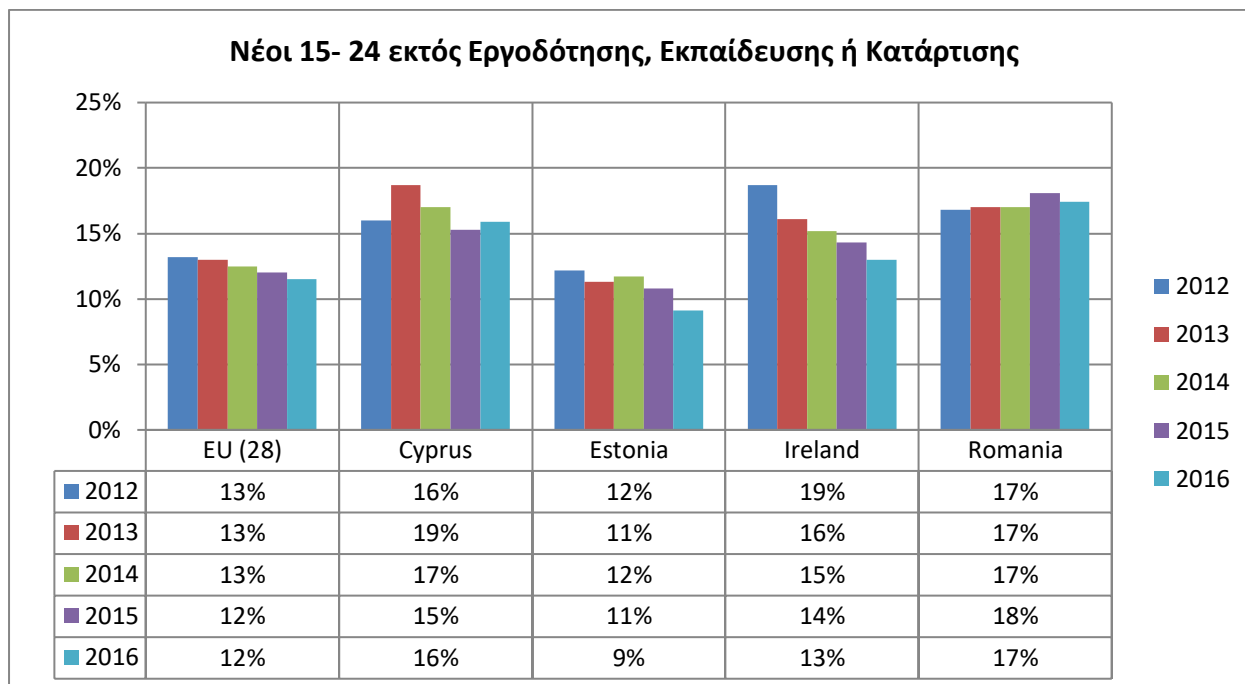
Όλοι οι εταίροι παρείχαν πολύ αξιόλογα δεδομένα στις Ερευνητικές Εκθέσεις ανά Χώρα για να περιγράψουν τις συνθήκες που αντιμετωπίζει η νεολαία στις χώρες τους. Όμως δεν παρέχουν όλες οι χώρες μετρήσεις για τα ίδια κοινωνικά θέματα και δεν ακολουθούν τις ίδιες στατιστικές μεθόδους. Για να μπορέσουμε να κάνουμε συγκρίσεις μεταξύ των χωρών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28 χωρών, εξαγάγαμε δεδομένα από την EUROSTAT όπως ήταν διαθέσιμα κατά τον Ιούνιο 2017.

Η ανεργία των νέων ανθρώπων (15-24 ετών) απασχολεί τους εταίρους σε όλες τις χώρες. Η Κύπρος βρίσκεται στην χειρότερη θέση με ποσοστό ψηλότερο από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ανεργία των νέων ήταν στο 8% στην Κύπρο το 2008, έφτασε ένα ακραίο 39% το 2013 μετά την πτώση των τραπεζών του ίδιου έτους και είναι ακόμη κοντά στο 30%. Κατά την περίοδο 2012-2016, η Εσθονία και η Ιρλανδία παρουσιάζουν μια πτωτική τάση ενώ η Ρουμανία παραμένει σχετικά σταθερή. Ενώ η κατάσταση των νέων στην αγορά εργασίας αναφορικά με την Ε.Ε. παραμένει ανησυχητική, τα δεδομένα που παρουσιάζονται εδώ περιέχουν μερικές ελπιδοφόρες τάσεις.

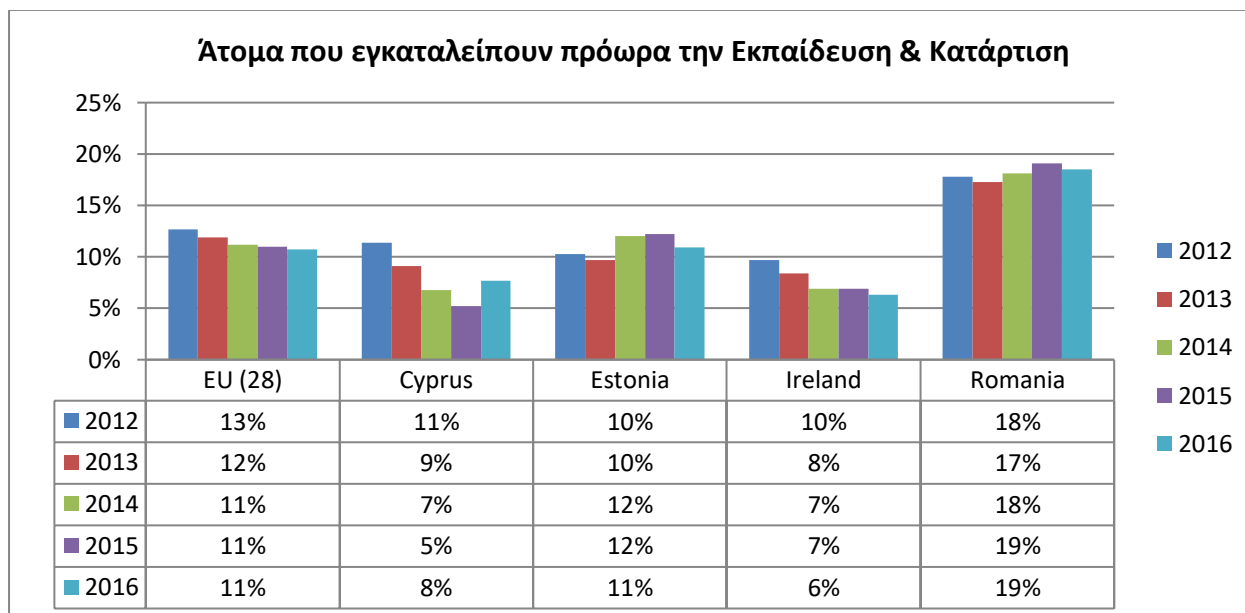


Στη διάρκεια των προηγούμενων 5 ετών, η αναλογία της ομάδας των Νεαρών Ατόμων (15-24 ετών) οι οποίοι δεν βρίσκονται σε Εργοδότηση, Εκπαίδευση ή Κατάρτιση (NEET: Not in Employment, Education or Training) στην Ε.Ε. των 28 θεωρείται ομαλά κατανεμημένη αλλά το επίπεδο και η τάση διαφέρουν από χώρα σε χώρα. Μία κάποια χαμηλή τάση αναφέρεται στην Εσθονία και στην Ιρλανδία. Αναφορικά με τη δομή των NEET κατά φύλο (δεδομένα από EUROSTAT 2013), σε όλες τις χώρες εταίρους οι νεαρές NEET είναι περισσότερες από τους νεαρούς NEET με τη μεγαλύτερη διαφορά στην Εσθονία όπου οι γυναίκες αποτελούν το 60.5%. Το ποσοστό είναι 50.4% στην Ιρλανδία, 51.9% στην Κύπρο, και 57.4% στη Ρουμανία.

## ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ



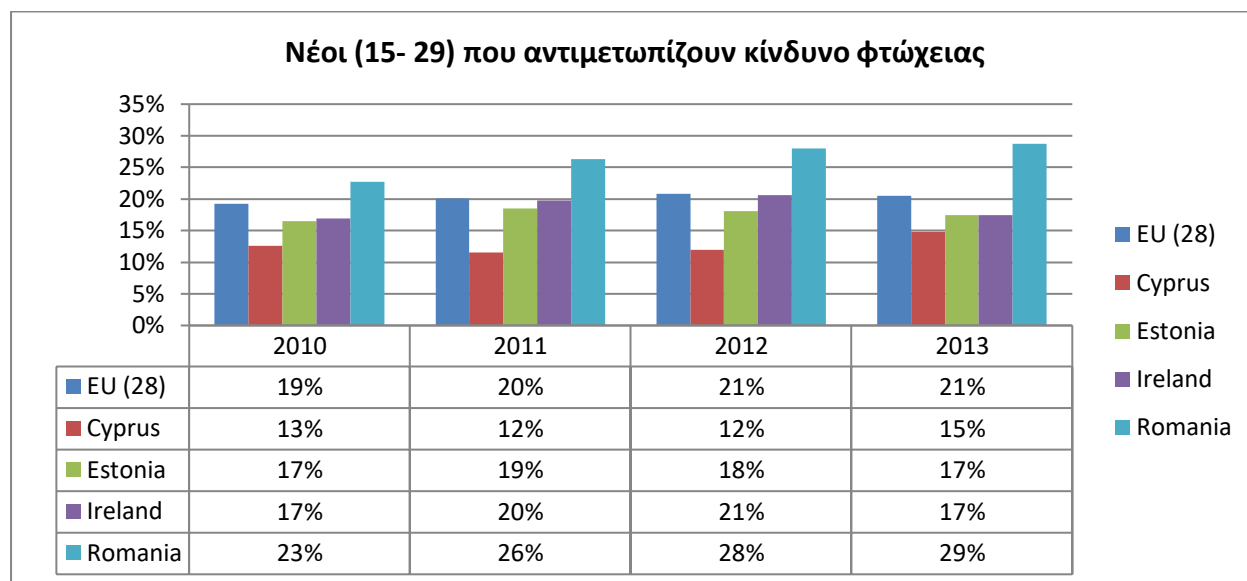
Στην Στρατηγική για την Ευρώπη 2020 τίθεται ο στόχος «να μειωθεί το ποσοστό των ανθρώπων που φεύγουν από την εκπαίδευση και την εκμάθηση σε λιγότερο του 10% μέχρι το 2020». Η Κύπρος και η Ιρλανδία έχουν φτάσει αυτό τον στόχο και η Εσθονία είναι πολύ κοντά να κάνει το ίδιο. Η Ρουμανία είναι περίπου δύο φορές πάνω από το στόχο.



Κατά την περίοδο 2010-2013, για την οποία υπάρχουν δεδομένα διαθέσιμα, ένας στους 5 νεαρούς ανθρώπους μεταξύ 15 και 29 στην Ε.Ε. των 28 βρισκόταν σε κίνδυνο φτώχειας. Η Κύπρος ήταν κάτω από τον μέσο όρο για την Ε.Ε. των 28 ενώ η Εσθονία και η Ιρλανδία

## ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

ήταν κοντά σε αυτό τον μέσο όρο. Η εικόνα είναι σημαντικά χειρότερη για τη Ρουμανία όπου αναλογία παρουσιάζει ανοδική τάση.



### Ανάλυση Αναγκών

Οι εταίροι διεξήγαγαν έρευνα τεκμηρίωσης στις χώρες τους: Κύπρο, Εσθονία, Ιρλανδία και Ρουμανία όμως επίσης και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

### Ορθές πρακτικές στο σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την παροχή προγραμμάτων εκπαίδευσης των εκπαιδευτών για επαγγελματίες στον τομέα της νεολαίας

Στην έρευνα μας για ορθές πρακτικές έχουμε εντοπίσει τρία έργα διεθνούς χαρακτήρα τα οποία έχουν πραγματοποιηθεί με την υποστήριξη του Erasmus+ στην Κύπρο:

Το έργο [ACE](#) στοχεύει να ενδυναμώσει τις ικανότητες των Εκπαιδευτών Ενηλίκων μέσω της παροχής καινοτόμων και προσιτών εκπαιδευτικών υλικών και εργαλείων τεχνολογίας (ICT tools) βασισμένα στην προσέγγιση Επιχειρηματικότητα Τρόπου Ζωής (Lifestyle Entrepreneurship – LSE). Η μεθοδολογία αυτού του έργου βασίζεται στην μικτή μαθησιακή προσέγγιση χρησιμοποιώντας την ανεστραμμένη εκπαιδευτική μέθοδο, εργαλεία τεχνολογίας και Ανοικτές Εκπαιδευτικές Πηγές.

Το [EntrInno](#) απευθύνεται στην ανάγκη για βελτίωση της ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας στην Ευρώπη και έχει εξελίξει ένα διαδραστικό διαδικτυακό παιχνίδι το οποίο είναι προσβάσιμο με ή χωρίς σύνδεση στο διαδίκτυο, και μπορεί να προσαρμοστεί για να περικλείσει διαφορετικά πλαίσια.

Το έργο [STEER](#) (Supporting the Transition from Education to Employment of youth at Risk) στόχευσε να σχεδιάσει, να αναπτύξει, να παραδώσει και να εξετάσει ένα περιληπτικό πρόγραμμα εκπαίδευση εργαζομένων με τη νεολαία στο σχεδιασμό της μετάβασης. Μέρος του έργου είναι να εκπαιδεύουν οι εργαζόμενοι με τη νεολαία στο πώς να αναπτύσσουν και να παραδίδουν περιληπτικά και εξατομικευμένα το σχεδιασμό της μετάβασης στην ομάδα στόχο.

Δύο πρακτικές από την Ιρλανδία αξίζουν την προσοχή μας.

(Α) Το πρόγραμμα ολικής φοίτησης **ArtsTrain** από το Ιρλανδικό Θέατρο Νεολαίας. Το πρόγραμμα παρέχει εκπαίδευση στο θέατρο και τις τέχνες για νέους, δίνοντας στους συμμετέχοντες μια κατανόηση των ορθών πρακτικών στο θέατρο για νέους. Η μάθηση γίνεται μέσω εργαστηρίων τα οποία εξαρτούνται στην ενεργό συμμετοχή του συμμετέχοντα, στην παρατήρηση, στο διάλογο και στην ανάλυση. Ως μέρος του προγράμματος, οι συμμετέχοντες αναλαμβάνουν μια ποικιλία θεμάτων περιλαμβανομένων της δημιουργίας δράματος, της θεωρίας της δραματουργίας και του αυτοσχεδιασμού.

(Β) Το Sanctuary (Άδυτο) παρέχει μια εκπαίδευση εκπαιδευτή σε πεπειραμένους δασκάλους και εργαζόμενους με τη νεολαία. Αυτό το πρόγραμμα τους παρέχει τα εργαλεία και τις πηγές για να διεξάγουν το **The Sanctuary Mindful Warrior Programme** (Σημείωση: εάν προσπαθήσουμε να μεταφράσουμε τον τίτλο, το πιο κοντινό θα ήταν ίσως «το Πρόγραμμα

‘Αδulto ενός Πολεμιστή που νοιάζεται’»). Πρόκειται για ένα πρόγραμμα για νεαρούς ανθρώπους που χρειάζονται μian εναλλακτική προσέγγιση, βασισμένη στην εμπειρία για την προσωπικής τους εξέλιξης. Οι συμμετέχοντες παίρνουν τα παιδαγωγικά εργαλεία και ένα ευρύ φάσμα εναλλακτικών τεχνικών για να υποστηρίξουν όσο το δυνατό καλύτερα την μάθηση των νεαρών ανθρώπων με τους οποίους εργάζονται. Πρόκειται βασικά για εκπαίδευση μέσω της εμπειρίας αλλά είναι υποστηρίζεται και από ένα εγχειρίδιο προγράμματος, από σημειώσεις του εκπαιδευτή για κάθε μάθημα, από μία παρουσίαση (Powerpoint) για κάθε μάθημα καθώς επίσης και από παραπομπές σε ηχητικά και μαγνητοσκοπημένα αρχεία.

Δύο αξιόλογα προγράμματα έρχονται από την Εσθονία:

(Α) Μακράς διάρκειας πρόγραμμα διεθνούς ανάπτυξης **LEVEL UP! Learning in Youth Work**.

Το πρόγραμμα LEVEL UP! είναι ένα πειραματικό πρόγραμμα μακράς διάρκειας το οποίο ξεκίνησε το Μάιο του 2015 για εργαζόμενους στον τομέα της νεολαίας και για ηγέτες νεολαίας από τη Λετονία και την Εσθονία. Το επίκεντρο είναι η διευκόλυνση και η αναγνώριση των μαθησιακών διαδικασιών των νεαρών ανθρώπων στην εργασία με νεολαία με βάση τη λογική του Youthpass.

(Β) Το αναπτυξιακό πρόγραμμα **Skilful Helper** (Ικανός Βοηθός) βοηθά εργαζόμενους στον τομέα της νεολαίας να αναπτύξουν το ρόλο τους ως βοηθοί, μαθαίνοντας για την ψυχολογία των νέων, τα διαθέσιμα εργαλεία, μαθησιακές δεξιότητες για καλύτερη επικοινωνία και τρόπους αποφυγής των κινδύνων και την επαγγελματική εξουθένωση.

Στη Ρουμανία έχουμε εντοπίσει το πρόγραμμα **Comunitati 3D**. Είναι ένα πρόγραμμα κατάρτισης για 10-30 δασκάλους στη χρήση μη-τυπικής εκπαίδευσης με το σκοπό της αύξησης της απασχολησιμότητας των νεαρών ανθρώπων.

### Καλή πρακτική στο σχεδιασμό μαθησιακών προγραμμάτων μικτής μάθησης και περιβαλλόντων ηλεκτρονικής μάθησης

Όλες οι ορθές πρακτικές που εντοπίσαμε αναφορικά με το σχεδιασμό προγραμμάτων μικτής μάθησης και περιβάλλοντων ηλεκτρονικής μάθησης (e-learning) στην Κύπρο έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων:

**BLearning:** Αυτό το πρόγραμμα δημιούργησε μια διαδικτυακή εργαλειοθήκη για να βοηθήσει τα σχολεία να εφαρμόσουν πρακτικές μικτής μάθησης. Τα εργαλεία αποτελούνταν από τα ακόλουθα συστατικά: Πρόγραμμα Επαγγελματικής Ανάπτυξης, κατευθυντήριες γραμμές για εκπαιδευτές, υλικά μαθήματος, εργαλείο αυτο-αξιολόγησης για σχολικές ομάδες και κατευθυντήριες γραμμές για σχολικές ομάδες.

**VALUE:** Το πρόγραμμα αυτό παρείχε στους μαθητές σε σχολεία, εργαλεία και πρακτικές (καινοτόμες διαδραστικές τεχνικές διδασκαλίας, ICT, ψηφιακή εξιστόρηση) για να

χρησιμοποιούν τόσο στην γλώσσα διδασκαλίας όσο και στην μητρική τους γλώσσα σε διαφορετικά επίπεδα ικανοτήτων.

**COMEET+:** Αυτό το πρόγραμμα ανέπτυξε μια πιλοτική εκπαιδευτική εμπειρία σε κάθε μια από τις 6 συμμετέχουσες χώρες και δύο άτομα από κάθε χώρα είχαν την ευκαιρία να συμμετάσχουν σε μια διεθνή εκπαίδευση μικτής μάθησης στην Ιταλία.

**EnYouthTeacher:** Αυτό το πρόγραμμα δημιούργησε μια πλατφόρμα όπου ο χρήστης μπορεί να κάνει ένα τεστ για να εντοπίσει το επιχειρηματικό του προφίλ καθώς επίσης μπορεί να διαβάσει κάποια θέματα που βρίσκονται διαθέσιμα διαδικτυακά.

**Under My Wing:** Στο πλαίσιο του έργου σχεδιάστηκε και παραδόθηκε ένα σύμπλεγμα εκπαιδευτικών προγραμμάτων και διαδικτυακών θεμάτων για να υποστηρίξει την ανάπτυξη ικανοτήτων από άνεργους νεαρούς ανθρώπους ή από ανθρώπους που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στον τομέα της εργοδότησης.

**Learning Tiger 2008-2013:** ήταν ένα πρόγραμμα μεγάλης εμβέλειας στην Εσθονία το οποίο εκπαιδευσε εργαζόμενους σε σχολεία για το πώς να χρησιμοποιούν την τεχνολογία της πληροφορίας και επικοινωνίας σε καθημερινά μαθήματα. Διαφορετικές μορφές ενεργούς μάθησης και λογισμικά διδάχτηκαν στο περίπου 60% όλων των δασκάλων και διευθυντών σχολείων στην Εσθονία που έλαβαν μέρος.

Στην Ιρλανδία, το **Digital Latin Quarter** (DQL) δημιούργησε ένα καινοτόμο εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την παραγωγή ψηφιακών δεδομένων προς εργαζόμενους με τη νεολαία, μαζί με μαθησιακές πηγές εξατομικευμένης υποστήριξης. Επίσης δημιούργησε μια σειρά από προγράμματα τηλεοπτικά τα οποία ηγούνται νεαρά άτομα, ένα Πρόγραμμα Μαθημάτων για να χρησιμοποιείται όταν εργάζονται με νεαρά άτομα, μια ποικιλία από πηγές βασισμένες στα μέσα επικοινωνίας, διαδραστικές και καθοδηγητικές. Τέλος, δημιούργησε το DLQ-TV για τους νέους που συμμετείχαν στο έργο.

Ένα πρόγραμμα, το **Sheherazade, 1001 Stories for Adult Learning** στην Ιρλανδία εισήγαγε την εξιστόρηση ως εκπαιδευτική στρατηγική και ένα παιδαγωγικό εργαλείο στην τυπική και μη-τυπική μάθηση ενηλίκων με εστίαση στις ακόλουθες όψεις των ιστοριών και της εξιστόρησης: γλωσσική, διαδραστική, εκτελεστική, κοινωνική και πολιτισμική.

**Πρωτότυπα εργαλεία που χρησιμοποιούν διαφορετικά καλλιτεχνικά αντικείμενα για να υποστηρίξουν τη διαδικασία απόκτησης των δεξιοτήτων- κλειδιών.**

Όλοι οι εταίροι έχουν εντοπίσει πολύ ενδιαφέροντα εργαλεία που χρησιμοποιούν διαφορετικές καλλιτεχνικές προσεγγίσεις για να υποστηρίξουν τη διαδικασία ανάπτυξης των δεξιοτήτων- κλειδιών, όπως:

- **TABLO:** ένα Ευρωπαϊκό έργο για τη δημιουργία ενός προγράμματος εκπαίδευσης στην εργασία που συνδυάζει τη θεραπεία μέσω τέχνης μέσα σε καθημερινές δραστηριότητες για τους εργαζόμενους με άτομα που έχουν μακροχρόνιες παθήσεις (Κύπρος).
- **Digital Latin Quarter** (βλέπε την προηγούμενη ενότητα) (Ιρλανδία).



- **Creativity, Resilience & Global Citizenship: Activity Toolkit** αναπτύχθηκε μέσα από το πρόγραμμα **Fast Forward** όπου ένα από τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκε ήταν το Θέατρο των καταπιεσμένων (Ιρλανδία).
- **Roleplay** (δράμα, εξιστόρηση), **Kodu (Home) Game Lab** (ψηφιακά μέσα, εξιστόρηση) και **Robotics** (ψηφιακά μέσα): όλα με τους μαθητές ως ομάδα στόχος (Εσθονία).
- **Drama**: Χρησιμοποιείται στη μη-τυπική μάθηση στη Ρουμανία μέσω εργαλείων όπως είναι το θέατρο της αγοράς (forum theatre), λαβύρινθος και το θέατρο του δρόμου.
- **Graphic facilitation**: Χρησιμοποιείται μαζί με τη βοήθεια των ψηφιακών μέσων στη μη-τυπική εκπαίδευση στη Ρουμανία.
- **Music**: Ο Σύνδεσμος για τον Αυτισμό **ANCAR** από το Pitesti σχεδίασε ένα πρόγραμμα χρησιμοποιώντας τη θεραπεία μέσω της μουσικής για τους δικαιούχους τους με υψηλή λειτουργικότητα, με απώτερο στόχο την βελτίωση της συγκέντρωσης και των κοινωνικών δεξιοτήτων.

### Ορθές πρακτικές στην Ευρώπη

Οι εταίροι διεξήγαγαν ενδελεχή έρευνα μεταξύ των ήδη πραγματοποιηθέντων έργων στην Ευρώπη ούτως ώστε να αποφύγουν την επανάληψη των προσπαθειών τους. Η έρευνα αποκάλυψε έναν αριθμό έργων στο πλαίσιο του Erasmus+ / Lifelong Learning βασισμένα σε εναλλακτικά συλ διδασκαλίας, προσεγγίζει και υλικά τα οποία επικεντρώνονταν όμως σε μια υπο-ομάδα της ομάδας στόχου μας. Δηλαδή στους ανθρώπους που βγαίνουν από την εκπαίδευση νωρίς. Ενδεικτικά: (1) **Alternatyvusis Ugdyimas** στη Λιθουανία, το οποίο στοχεύει να δημιουργήσει τις συνθήκες για υποστήριξη της ανάπτυξης της εναλλακτικής εκπαίδευσης ώστε να μειωθεί ο αριθμός αυτών των ανθρώπων και να δαλεάσει εκείνους που ήδη βρίσκονται εκτός του εκπαιδευτικού συστήματος να επιστρέψουν στην παιδεία, (2) **Frequenza 200** στην Ιταλία, το οποίο έχει αφομοιωθεί ευρέως για να καταπολεμήσει το φαινόμενο της φυγής από το σχολείο και χρησιμοποιεί εναλλακτικές μεθόδους διδασκαλίας, μαθησιακά εργαστήρια και ένα ευρύ φάσμα διαφορετικών μαθησιακών δραστηριοτήτων.

Στο πλαίσιο του Erasmus+ / Youth, έχουμε μελετήσει τα αποτελέσματα διάφορων έργων που ασχολήθηκαν με την Ανάπτυξη Ικανοτήτων για επαγγελματίες στο χώρο της νεολαίας. Ενδεικτικά:

(1) **P.L.A.Y.: Passion, Love, Active Participation, Employability** στην Ιταλία. Απευθύνεται σε επαγγελματίες που εργάζονται με νέους που αντιμετωπίζουν διάφορα εμπόδια όπως είναι παραδείγματος χάριν όσοι φεύγουν νωρίς από το σχολείο, όσοι έχουν χαμηλή αυτοπεποίθηση, άνεργοι νεαροί άνθρωποι κ.τ.λ., (2) το έργο **IntegrArtMus** στην Ισπανία όπου οι συμμετέχοντες έμαθαν για την τέχνη και την μουσική σαν εργαλεία ενσωμάτωσης, (3) το εκπαιδευτικό πρόγραμμα **Youth and Cultural Movement in Europe, crossing borders and Empower** στην Ισπανία που ασχολήθηκε με τη χρήση του πολιτισμού ως στοιχείου κοινωνικής συνοχής.



## ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

### Βασική Έρευνα – Ερευνητικό Ερωτηματολόγιο

Η έρευνα πεδίου στις χώρες των εταίρων κατέδειξε πως οι επαγγελματίες στο χώρο της νεολαίας που συμμετείχαν στην έρευνα δεν είναι σαφώς εξοικειωμένοι με τα τέσσερα καλλιτεχνικά αντικείμενα που προτείνει το δικό μας έργο. Λιγότεροι του ενός τρίτου των συμμετεχόντων δήλωσαν πως χρησιμοποιούν το Θέατρο στην εργασία τους. Λιγότεροι του ενός τετάρτου εργάζονται με τα Ψηφιακά Μέσα και τη Μουσική και μόνο ένας στους πέντε εργάζονται με την Εξιστόρηση. Το 8% δεν χρησιμοποιεί οποιαδήποτε από τις προαναφερθείσες προσεγγίσεις στην εργασία τους.

Επιπρόσθετα, μόνο 26% από αυτούς που εργάζονται με ένα ή περισσότερα από τα τέσσερα αντικείμενα έχει παρακολουθήσει σχετικό πρόγραμμα εκπαίδευσης εκπαιδευτών. Η μεγάλη πλειονότητα (74%) είναι αυτοδίδακτοι. Το πιο συνηθισμένο εργαλείο στο οποίο καταφεύγουν για μάθηση είναι «το διαδίκτυο» (YouTube, Google, άρθρα, tutorials). Το έργο μας θα τους παρέχει μια ευκαιρία εκπαίδευσης πρόσωπο με πρόσωπο καθώς επίσης εργαλεία τα οποία θα μπορούν να χρησιμοποιήσουν διαδικτυακά και θα μπορούν να μελετούν κατά το δικό τους χρόνο και τόπο.

Σχετικά με τις ομάδες στόχου τους, όλοι εκτός από έναν, οι επαγγελματίες στον τομέα της νεολαίας εργάζονται με νεαρά άτομα που είχαν λιγότερες ευκαιρίες μεγαλώνοντας. Τα πιο συχνά αναφερθέντα εμπόδια που αντιμετωπίζουν είναι τα κοινωνικά (22%). Μια δεύτερη κατηγορία εμποδίων είναι οι πολιτισμικές διαφορές (18%) που είναι συνήθεις μεταξύ μεταναστών και προσφύγων/ αιτητών ασύλου και εθνικών μειονοτήτων όπως είναι οι Ρομά στη Ρουμανία.

Αυτά τα εμπόδια θα ληφθούν υπόψη κατά τον σχεδιασμό του αναλυτικού προγράμματος για την εκπαίδευση των εκπαιδευτών ούτως ώστε να γίνει πραγματική αντιστοίχιση προς τις ανάγκες των ομάδων- στόχων.

Οι επαγγελματίες στον τομέα της νεολαίας πιστεύουν ότι οι σημαντικότερες δεξιότητες για τις ομάδες στόχου τους είναι οι κοινωνικές και πολιτικές δεξιότητες ενώ ακολουθούν οι ικανότητες μάθησης, η επικοινωνία στη μητρική γλώσσα, η πολιτισμική συνείδηση και έκφραση καθώς επίσης το αίσθημα πρωτοβουλίας και επιχειρηματικότητας.

Στο θέμα της μεθοδολογίας, είδαμε ότι οι επαγγελματίες στον τομέα της νεολαίας χρησιμοποιούν ένα ευρύ φάσμα μεθόδων και τεχνικών στην εργασία τους. Αυτό μας οδήγησε στο συμπέρασμα ότι παρόλο που τα πρωτότυπα εργαλεία που θα δημιουργήσουμε πρέπει να βασίζονται σε μεθόδους που χρησιμοποιούν συχνότερα (όπως ομαδική εργασία, ιδεοθύελλα, θέση κανόνων, ανάπτυξη ομάδας, διάλογος), αλλά επίσης σε αυτές που δεν χρησιμοποιούνται τόσο συχνά (όπως η συζήτηση, τα παιχνίδια επίλυσης προβλημάτων, οι μελέτες περίπτωσης και τα παιχνίδια προσομοίωσης). Με αυτό τον τρόπο θα τους υποστηρίξουμε στον εμπλουτισμό της εργαλειοθήκης τους.

Στην αναζήτηση μας για να μάθουμε περισσότερα για την ποιότητα της δουλειάς των επαγγελματιών στον τομέα της νεολαίας, ανακαλύψαμε ότι η επαγγελματική δεξιότητα για την οποία νοιώθουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση είναι η επίγνωση των κοινωνικών θεμάτων όπως είναι η ισότητα, η διαφορετικότητα και η αναπηρία. Με τα πρωτότυπα εργαλεία που θα δημιουργήσουμε θα προσπαθήσουμε να χρησιμοποιήσουμε τις δυνατότες τους δεξιότητες. Θέλουμε επίσης να χτίσουμε και πάνω στις δεξιότητες για τις οποίες αισθάνονται λιγότερο ικανοί όπως είναι ο σχεδιασμός εκπαιδευτικών και άλλων παρεμβάσεων για ανάπτυξη δεξιοτήτων στους νέους ανθρώπους, η αξιολόγηση αυτών των παρεμβάσεων και η αναφορά γι' αυτές (reporting).

### Δευτερεύουσα Έρευνα – Έρευνα Τεκμηρίωσης

Από τις δραστηριότητες που έγιναν κατά την έρευνα τεκμηρίωσης είναι ξεκάθαρο ότι η εργασία με τη νεολαία είναι εξελιγμένη σε διαφορετικά επίπεδα σε κάθε μια από τις χώρες εταίρους. Αυτό το γεγονός δεν πρέπει να επηρεάζει καθόλου την ποιότητα του έργου ARTSQUAD. Οι εταίροι πρέπει να βεβαιωθούν ότι η αναπτυξιακή εργασία είναι υψηλού επιπέδου και ότι έχουν προνοήσει για τα αναγκαία μαθησιακά αποτελέσματα.

Με το έργο αυτό θα αντιμετωπίσουμε την έλλειψη ειδικά σχεδιασμένων υποστηρικτικών προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής ανάπτυξης για τους επαγγελματίες στον τομέα της νεολαίας. Επιπρόσθετα, όταν οι εταίροι του ARTSQUAD αξιολόγησαν την εργασία στις χώρες τους, έφτασαν στο συμπέρασμα ότι υπάρχει έλλειψη ειδικής βιβλιογραφίας στον τομέα της εργασίας με τα Ψηφιακά μέσα, την Εξιστόρηση, το Θέατρο και την Μουσική που να έχει ως απώτερο στόχο την κοινωνική ένταξη νεαρών ανθρώπων με λιγότερες ευκαιρίες.

Οι εταίροι του έργου ήταν πλήρως ενήμεροι για την δουλειά που είχε γίνει στο παρελθόν και έχτισαν πάνω στις ορθές πρακτικές προηγούμενων έργων με τον στόχο να προσθέσουν κάτι διαφορετικό και σημαντικό στο πεδίο της ανάπτυξης δεξιοτήτων της νεολαίας μέσω του έργου ARTSQUAD.

Η έρευνα μας για έργα που δημιούργησαν προγράμματα μαθημάτων, υλικά και διαδραστικές πηγές για να υποστηρίξουν τους Εκπαιδευτές Νέων και τους Εργαζόμενους με Νέους στην χρήση Ψηφιακών Μέσων, Εξιστόρησης, Θεάτρου και Μουσικής αποδεικνύει ότι:

- Τα Ψηφιακά Μέσα είναι σχεδόν πάντα συνδεδεμένα με τις δεξιότητες χρήσης του ηλεκτρονικού υπολογιστή ενώ εμείς θα τα χρησιμοποιήσουμε ως καλλιτεχνικά δημιουργικά μέσα.
- Το Θέατρο και η Μουσική χρησιμοποιούνται σχετικά συχνά στη μη-τυπική εκπαίδευση αλλά κυρίως σε Ανταλλαγές Νέων.
- Η Εξιστόρηση δεν είναι συνηθισμένη στην εργασία με νέους – έχουμε εντοπίσει μόνο το έργο **Stranger** (Νορβηγία) με χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Grundtvig. Το έργο οποίο διαπραγματευόταν το θέμα της ξενοφοβίας και του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ευρώπη μέσω της εξερεύνησης της Εξιστόρησης ως εργαλείου για να βελτιωθεί ο διάλογος μεταξύ της πλειονότητας του πληθυσμού και των εθνικών μειονοτήτων.

Τα περισσότερα από τα έργα που έχουμε διερευνήσει στο πεδίο του Erasmus+ / Youth περιλάμβαναν μικρής διάρκειας δραστηριότητες κινητικότητας ενώ εμείς θέλουμε να αναπτύξουμε συγκεκριμένα πνευματικά παράγωγα τα οποία απαιτούν μια πολύ μεγαλύτερη διάρκεια ζωής έργου. Επίσης, αυτά τα έργα παρέχουν την ευκαιρία επαγγελματικής ανάπτυξης μόνο σε ένα μικρό αριθμό συμμετεχόντων από κάθε χώρα ενώ εμείς σχεδιάζουμε να ωφελήσουμε μεγαλύτερους αριθμούς επαγγελματιών στις χώρες εταίρους.

### Τα κύρια ζητήματα ενασχόλησης της προτεινόμενης διδακτέας ύλης

Βάση της έρευνας, η διδακτέα ύλη θα κτιστεί γύρω από τα τέσσερα καλλιτεχνικά αντικείμενα που προτείνονται, Ψηφιακά Μέσα, Εξιστόρηση, Θέατρο και Μουσική). Η διδακτέα ύλη πρέπει να επικεντρώνεται στην απόκτηση κοινωνικών και πολιτικών ικανοτήτων, ψηφιακής ικανότητας, πολιτισμικής συνείδησης και έκφρασης, επιχειρηματικότητας και κριτικής σκέψης. Η διδακτέα ύλη πρέπει να επιλαμβάνεται ενός φάσματος ζητημάτων όπως είναι η ισότητα, η διαφορετικότητα και η αναπηρία στο πλαίσιο της υπάρχουσας νομοθεσίας σχετικά με την παροχή κατάρτισης. Πρέπει επίσης να είναι επαρκής να δείξει πως η χρήση εναλλακτικών εκπαιδευτικών πηγών βελτιώνει την εμπειρία της μάθησης για εκείνους που έχουν ενδεχομένως βιώσει ανισότητα ή διακρίσεις σε προηγούμενες περιπτώσεις.

Σχετικά με την ποιότητα, οι εταίροι πρέπει να βεβαιωθούν ότι η εργασία είναι ψηλού επιπέδου και ότι τα αναγκαία αποτελέσματα της μάθησης έχουν επιτευχθεί.

Η αναγνώριση της μη-τυπικής μάθησης, της εκπαίδευσης των νέων και της εργασίας με νέους πρέπει να βρίσκεται στο επίκεντρο της διδακτέας ύλης.

Σχετικά με το περιεχόμενο των εργαλείων/ πηγών που θα δημιουργηθούν, πρέπει να περιλαμβάνουν δραστηριότητες κατάλληλες για επαγγελματίες στον τομέα της νεολαίας που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή οι οποίοι όμως έχουν λίγη ή καμία γνώση των τεσσάρων αντικειμένων όπως ανέκυψε από την ερευνητική έκθεση. Θα γίνει προσπάθεια να αναπτύξουμε αυτά τα εργαλεία ώστε να χρησιμοποιηθούν ως αυτοτελή εργαστήρια τα οποία θα μπορούσαν επίσης να συμπληρώνουν το ένα το άλλο. Τα ψηφιακά εργαλεία είναι πιο καλό να συνοδεύονται από έναν γραπτό οδηγό.

### ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ενώ οι περισσότεροι επαγγελματίες στον τομέα της νεολαίας είναι εκπαιδευμένοι σε ακαδημαϊκό επίπεδο, πολλές από τις εκπαιδευτικές παρεμβάσεις που αποτελούν ένα σημαντικό μέρος της καθημερινής τους εργασίας είναι βασισμένες στη διαισθητική μάθηση. Το έργο ARTSQUAD φιλοδοξεί να υποστηρίξει τους επαγγελματίες στον τομέα της νεολαίας και να μοιραστεί λειτουργικές μεθόδους στην προσπάθεια επικοινωνίας με νεαρά άτομα που έχουν λιγότερες ευκαιρίες και στην προώθηση του κοινωνικού συνυπολογισμού. Μέσα από την καινοτόμα συνδυασμένη προσέγγιση, το έργο θα δώσει στους ανθρώπους που

## ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

εργάζονται άμεσα με τη νεολαία πρακτικά εργαλεία για να τα χρησιμοποιήσουν στην εργασία τους με τους νέους.

## ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

Οι εταίροι επιθυμούν η παρούσα ερευνητική έκθεση να καταστεί βάση τεκμηρίωσης για μελλοντικές δράσεις από άλλους οργανισμούς και επαγγελματίες. Η Συνοπτική Ερευνητική Έκθεση είναι διαθέσιμη σε όλες τις γλώσσες των χωρών εταίρων. Μπορεί να «φορτωθεί» από τον κατάλογο «Πηγές» (Resources) στην ιστοσελίδα του έργου [www.artsquad.eu](http://www.artsquad.eu) μαζί με τις τέσσερις Ερευνητικές Εκθέσεις ανά Χώρα οι οποίες είναι διαθέσιμες στα Αγγλικά.

Επίσης έχουμε αναρτήσει δημοσίευση για την διάδοση αυτών των εγγράφων στην ιστοσελίδα του έργου στο Facebook <http://www.facebook.com/artsquadEU/>

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

**Project Number:**

2016-3-CY02-KA205-000876



**Salvați Copiii**  
Save the Children Romania



SIHTASUTUS NOORED TEADUSES JA ETTEVÕTLUSES  
YOUTH IN SCIENCE AND BUSINESS FOUNDATION

